

AUTOMOBIIILI

Suomen Automobiili-Historiallinen Klubi
– Finlands Automobil-Historiska Klubb ry

Puu – sota-ajan liikenteen pelastaja

sivut 4–9

Hankirallia ja nastoja

sivut 22–25

Irrotettavat
SA-HK:n infisivut
keskiaukeamalla

ERÄÄN LATILIN TARINA

Teksti Pekka ja Riitta Kastemaa,
kuvat Pekka Kastemaa ja Juha Turman

Latil M2TL6 v.m. 1939

LATIL-MERKIN TAUSTOJA

Latil oli jo kolmekymmentäluvulla aika iäkäs autotehdas. Sen oli perustanut vuonna 1897 Marseillessä kotoisin ollut insinööri **George Latil**. Vuonna 1955 Latil liitettiin Saviem-yhtymään ja vuonna 1959 se taas vuorostaan Renaultiin. Vuonna 1974 Latilin nimi esiintyy luetteloissa, mutta vuonna 1978 Berlietin ja Saviemin yhtyessä se hävisi lopullisesti.

Latil oli jo kolmekymmentäluvulla kehittänyt autoihin nelivetoa ja nelipöyräohjausta, joka oli tuohon aikaan todella merkittävä tekninen harvinaisuus. Juuri ketteryytensä ja maastokelpoisuutensa vuoksi Latilit sopivat hyvin sotilaskäyttöön. Tosin Latililla oli vahva markkina-asema myös rekkojen vetureina.

TYKINVETÄJIKSI 30-LUVULLA PUOLUSTUSVOIMILLE

Maamme joutuessa kohti maailmansotaa 30-luvun lopussa tilattiin Puolustusvoimille Ranskasta, Pariisin Suresne-nimisestä kaupunginosasta sijaitsevasta Latil-autotehtaasta 37 kpl M2TL6-mallisia tykinvetotraktoreita. Ne toimitettiin vuosina 1939–40 ja sijoitettiin heti ilmatorjunnan käyttöön. Ne vetivät mm. Skoda 75ltK/37 -tykkejä. Skoda-ilmator-

Erikoinen ajoneuvoyksilö, jolla on historiallista arvoa myös Suomen puolustamisessa viime sotien aikana. Latileihin innostunut nuorimies Juha Turman ehdotti vierailua Espoon Nöykkiöön tutustumaan kyseiseen harvinaisuuteen. Omistajaksi paljastui Juhan eno, Veittirannan Seppo, tuttu kaveri monellekin ajoneuvoharrastajalle jo vuosien takaa.

juntatykki painoi kuljetuskunnossa 4 150 kg. Siinä oli Latilille kuormaa kerrakseen. Maantieolosuhteissa hinausnopeudeksi todettiin 60 km/h.

Suomessa Latilit todettiin sopimattomiksi avomallisuutensa vuoksi maamme talvisiin olosuhteisiin. Siksi niihin asennettiin heti umpikorit. Tarinamme Latilin umpikorin on tehnyt Autokoriteollisuus Tapanila. Ohjaamo oli ahdas; siihen mahtui kaksi miestä ja kuljettaja, joka joutui istumaan ratin takana hieman vinossa asennossa.

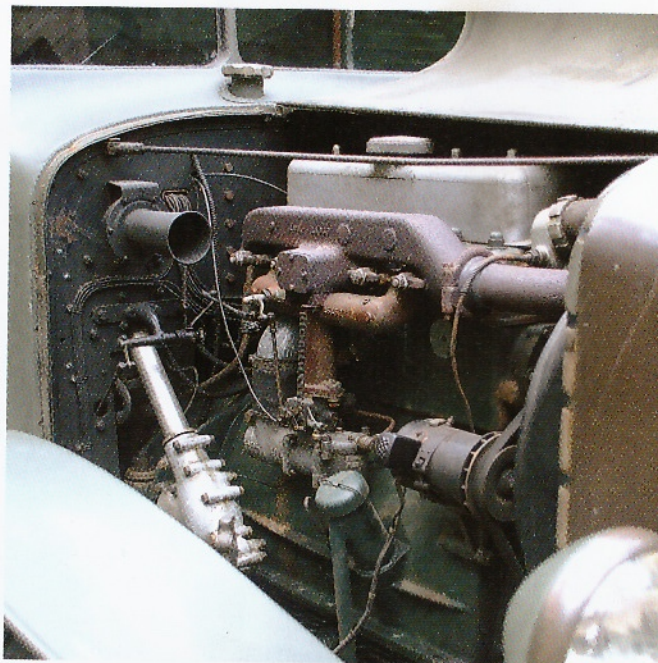
Sodan aikana mene-

◀ **Tarinan sankarit. Oikealla Juha Turman, vasemmalla enonsa Seppo Veittiranta.**

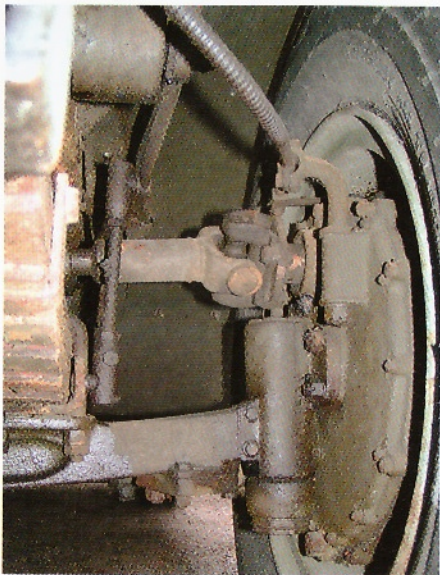
tettiin ainoastaan yksi Latil. Se tapahtui Kuuterselässä Kannaksen suurhyökkäyksen aikana kesäkuussa 1944. Sotien jälkeen Puolustusvoimat myi vähitellen 40–50-luvuilla kaikki Latilit pois. Muutamien Latilien kohtalo on onnistuttu aika hyvin selvittämään.

LATIL-KIINNOSTUSTA ENOILTA SISKONPOJILLE

Espoolainen tekniikasta erityisen kiinnostunut autoharrastaja Seppo Veittiranta alkoi 80-luvulla kiinnostua Latileista. Hänen enonsa oli kertonut olleensa armeija-aikanaan ennen talvisotaa Lahdessa Hennalan kasarmeilla ja päässyt tällöin kuljettamaan vanhemman mallisia Latileita. Kun Seppo vähän myöhemmin huomasi Mobilisti-lehdessä olleen myynti-ilmoituksen, innostui hän ottamaan selvää, minkälaisista ajoneuvoista oikein oli kysymys. Merkki oli siis sama, mutta ilmoituksen ajoneuvot olivat vähän nuorempaa mallia. Hän sai selville, että vuonna 1957 SA-3797 ja SA-3817 oli myyty armeijan huutokaupasta yksityishenkilölle Alavu-

▲ 4-sylinterinen, 4,1-litrainen bensiinimoottori antoi vain 64 hevosvoimaa.

▲ Etupyörienveto voidaan kytkeä päälle tarvittaessa.

delle, jossa ne aluksi toimivat auras- ja pihatöissä, mutta sittemmin jäivät seisomaan taivasalle. Alavudelta Latilit olivat kulkeutuneet Häkkinen romuliikkeeseen, Korsoon, josta Seppo osti ne vuonna 1982. Vähitellen osia alkoi kertyä eri puolelta Suomea ja osista Seppo kunnosti Latil "ykkösen", joka on myös saanut museojoneuvon arvon. Muista kertyneistä osista Seppo kokosi myöhemmin Latil "kakkosen", jossa on varusteena nostokurki.

Juttumme innoittaja, Sepon siskonpoika, Juha on pyörinyt pienen ikänsä samassa pihapiirissä näiden Latilien kanssa ja nähnyt niiden rakentamisen raadosta liikkuviksi peleiksi. Siinä on varmaan syy, miksi hän nyt on melkoinen Latil-asiantuntija. Näyttää siltä, että tässä suvussa Latil-tie-

▲ Polkimessa hienosti Latilin merkki.

tous on kulkenut suoraan enoilta siskonpojille ja takaisin.

LATILIN KYYDISSÄ

Toimituksella oli talvella 2007 mahdollisuus olla Sepon Latilin kyydissä. Jäi hieman epäselväksi onko kysymyksessä traktori vai kuorma-auto. Moottori käynnistyi luotettavasti ja ohjaamoon tosiaan sai kiivetä. Auto vaikuttaa lyhyeltä ja korkealta. Ohjaamokoppi on luonnollisesti huonosti eristetty moottorista ja vaihde-
laatikosta, joten kaikki äänet kantautuivat hyvin läpi. Näkymä tielle on ohjaamosta hyvä. Jousitus on maastoautomaisen kova. Vaihteet karahtelevat päälle jäykäh-

kösti. Liekö kylmät öljyt vai synkronoimaton laatikko syynä? Vaihteita on kolme + pakki, sekä jakovaihteisto eli tuplaaja maastokäyttöön. Nelipyöräveto on jatkuvasti päällä. Nelipyöräohjaus voidaan kytkeä tarvittaessa pois. Ohjaus on nopea ja vaatii tottuneen kuljettajan. Nelipyöräohjaus käyttäytyy yllätyksellisesti hieman kaan jyrkemmässä kurvissa. Perä saattaa irrota herkästi. Latilin pystyy kääntämään juuri nelipyöräohjauksen ansiosta hyvin pienessä tilassa. Ratti muuten on merkittävästi oikealla puolella. Seppo arveli tämän johtuvan siitä, että vaikka Ranskassa oli oikeanpuoleinen liikenne, oli tärkeää, että kuljettaja pystyi huonoissakin olosuhteissa näkemään tien reunan.

Hienoa, että Seppo on kunnostanut ja säilyttänyt tällaisen maailmanharvinaisuuden! ■

▲ Mekaanisen vinnin käyttämisessä tarvittiin kaksi miestä: toinen vetämässä vaijeria ja toinen ohjaamossa kytkemässä vetoa päälle ja pois.

TEKNISIÄ TIETOJA

Moottori Latil m2
4 sylinteriä, 4100 cm³, bensiinimoottori
syl. halk. 100 mm,
iskun pituus 130 mm
teho: 67 hv 2000 rpm
kampiakselissa kolme laakeria
kansiventtiilit
kaasutin: Solex 40 RFVD
Akkusytytys, 12 V
Sähkövalot ja startti
Polttoainetankin tilavuus 75 l,
lisäksi 40 l varalla
Ajoneuvon paino 4000 kg
Hyötykuorma 1800 kg
Kokonaispituus 470 mm
Leveys 1930 mm
Raideleveys 1600 mm
Korkeus 2700 mm
Mekaaninen vinnin takana,
vetokyky 2500 kg

Lisätietoja Juha Turmanin hienoilta
Latil-sivuilta: www.latiltrucks.net ja
Latilien omistajalta Seppo Veittirannalta
puh. 040 531 2003.

◀ Villin näköisesti kääntyvät takapyörät.

▲ Ohjaamo on ahdas ja askeettinen sekä ratti oikealla. Ei taida olla ihan kenen tahansa ajettavissa, niin monta vipua kuskilla on vedeltävänä.